

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY** tarafından Anayasa'nın 98'inci İktüzüğün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Dr. Habip EKSİK
İğdır Milletvekili

Resmi ilanların ulusal-yerel basında paylaştırılmasında tarafsız bir aracı olması beklenen Basın İlan Kurumu(BİK) özerklik yapısı ve basına dönük aldığı kararlarda demokratik eğilimlere uygun hareket etmediği yönündeki endişelerimiz her geçen gün ardı arkası kesilmeyen cezaların varlığıyla artmaktadır. Basın organlarını "mevzuat" ve "Basın Ahlak Esasları" kapsamında denetleyen kurumun son yıllarda birçok tartışmalı karara imza attığı görülmektedir. Kurulmasındaki temel amacın "yandaş ve taraflı" bir basının oluşmasını engellemek ve ulusal-yerel basının güçlenmesine olanak sağlamak olan BİK'in bu görevi yerine ne kadar getirdiği kamuoyunda tartışılırken görevinin tam tersi uygulamalarla gündemdedir. Halkın hakkı olan Basın İlan Kurumu bütçesinin nasıl dağıtıldığını görebilmek ve bu paranın nasıl kullanıldığının denetlenebilmesi, kamu fonlarından ayrılan paranın medya ortamına demokratik bir şekilde dağıtılması ve şeffaflık ilkesine dayalı hak temelinde bölüşümün sağlanması gereklidir. Ancak BİK kamu ilan bütçelerinin dağıtımını ve gazetelere uygulanan cezai tedbirler üzerine yıllık raporları halk ile paylaşmamaktadır.

Bağımsız ve eleştirel gazeteciliği ile bilinen "Evrensel Gazetesi" son yıllarda bağımsız yayıncılığı sebebiyle daha önce verilmiş ceza süreleri bitmeden üst üste Basın İlan Kurumu(BİK) tarafından cezalandırılmaktadır. Evrensel Gazetesine uygulanan cezalar neticesinde oluşan kanı , bu denetimlerin yanlı yapıldığı, ağırlıklı olarak bağımsız ve özgür gazetelerin cezalandırıldığıdır. Sık sık ilan durdurma cezasına çarptırılan Evrensel Gazetesi'nin finansal statüsü ciddi boyutta etkilenmektedir. Türkiye medyasının çoğulcu ve çeşitliliğini zedeleyecek, yayım hayatını tehdit edecek şekilde Evrensel gazetesinin cezalandırılması ve sıklıkla yargısal tacize maruz kalması kamuoyunda ciddi endişeye sebep olmaktadır. Bir kişinin birden fazla Evrensel gazetesi satın alması bile ceza sebebi olarak görülmekte ve gazetenin varlığını sürdürebilmesine tehdit oluşturmaktadır. Basın özgürlüğü sıralamalarında en gerilerde gösterilen Türkiye'nin bu uygulamalarla uluslararası camiadaki konumunu daha da geriye götüreceği açıktır.

Koronavirüs salgının yayılmasıyla birlikte gazete tirajlarında yaşanan düşüş, resmi ilan gelirlerinin ciddi oranda azalması dikkate alındığında Basın İlan Kurumu'nun cezai işlemleri artırarak devam ettirmesi ekonomik olarak çıkmaza giren bağımsız gazetelerimizin varlığını korumasını imkansız hale getirmektedir.

4425

Bu Bağlamda;

- 1- Basın İlan Kurumu, son 10 yıl içinde toplamda kaç ilanın yayınlanmasına aracılık etmiştir ve ilanların mali değeri ne kadardır? Bunların gazetelere göre dağılımı nasıldır?
- 2- Evrensel Gazetesine son 5 yıl içinde uygulanan ceza sayısı kaçtır? Uygulanan cezaların gerekçesi nedir? Bu cezalarla sonuçlanan soruşturmaların kaç resen, kaç şikâyet üzerine başlatılmıştır? Cezalar sebebiyle ortaya çıkan ekonomik sorunların çözülmesi adına bir eylem planınız mevcut mudur? Olacak mıdır?
- 3- Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre özellikle Evrensel ve BirGün gibi bağımsız ve eleştirel gazetelere verilen cezaların gerekçesi ve izahı nedir? Bu cezalarla sonuçlanan soruşturmaların kaç resen, kaç şikâyet üzerine başlatılmıştır?
- 4- Okurların bir gazete bayisinden birden çok gazete alması gazeteleri cezalandırma gerekçesi midir? Bu yönde cezai işlem uygulanmış mıdır? Uygulandıysa bunun dayanağı nedir? Bu cezalar hangi gazetelere uygulanmıştır?
- 5- Basın İlan Kurumu, son 10 yılda özellikle nefret söylemleri, nefret suçları ve hakaret gibi içerikleri veren gazete ve dergilerle ilgili kaç işlem başlatmıştır? Bu nedenlerle işlem yapılan gazeteler hangileridir ve bu işlemlerin sonucu ne olmuştur?
- 6- Koronavirüs salgının yayılmasıyla birlikte gazete tirajlarında yaşanan düşüş, resmi ilan gelirlerinin ciddi oranda azalması dikkate alındığında Basın İlan Kurumu'nun gazetelere yönelik ekonomik destek sunması planlanmakta mıdır?
- 7- Basın İlan Kurumu bütçesinin nasıl dağıtıldığı ile ilgili kamuoyu bilgilendirilecek midir? Bu konuda şeffaf ve denetlenebilir bir mekanizma oluşturulacak mıdır?
- 8- Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından ulusal günlük siyasi süreli yayın niteliğindeki yayımlarla ilgili olarak 2015-2021 Nisan tarihleri arasında kaç kez; 195 Sayılı Yasanın 49. maddesi ve 129 sayılı Genel Kurul Kararı çerçevesinde basın ahlak esaslarına aykırı yayım nedeni ile ilan kesme ve uyarma cezası uygulanmıştır? Bu cezalarla sonuçlanan soruşturmaların kaç resen, kaç şikâyet üzerine başlatılmıştır?
- 9- Son 10 yıl içinde kolluk kuvvetlerinin orantısız güç kullanımına ilişkin haberlerde kullanılan "saldırı" ifadesine yönelik açılan soruşturma sayısı kaçtır? Kaç gün süre ile ilan kesme cezası verilmiştir?